

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 889/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 13, Banská Bystrica, správcu konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti CORTE spol. s r. o. „v konkurze“, Zvolenská cesta 35, Banská Bystrica, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r. o., Horná 13, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Tomáš Suchý, pre namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 26 Cbi 35/2010-403 z 8. októbra 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41 CoKR 4/2016-435 z 22. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Správcovská a reštrukturalizačná, k. s.,
o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. novembra 2016 sa obchodná spoločnosť Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., Horná 13, Banská Bystrica, správca konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti CORTE spol. s r. o. „v konkurze“, Zvolenská cesta 35, Banská Bystrica (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 26 Cbi 35/2010-403 z 8. októbra 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 41 CoKR 4/2016-435 z 22. júna 2016 a ktorým by napadnuté rozsudky týchto súdov zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie.

2. Uvedená sťažnosť súvisí so skoršou sťažnosťou sťažovateľky, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 164/2013-48 z 2. októbra 2013 (ďalej len „nález“) a vyslovil, že „1. Základné právo spoločnosti Správcovská a reštrukturalizačná, k. s., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 CoKR 74/2011 z 3. októbra 2012 porušené bolo. 2. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 CoKR 74/2011 z 3. októbra 2012 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.“. Ústavný súd dospel k záveru, že „krajský súd sa v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom nevysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľky“, keď zistil, že „v okolnostiach daného prípadu došlo striktnou aplikáciou koncentračnej zásady vyplývajúcej z § 118a OSP [t. j. že v sporoch vyvolaných alebo súvisiacich s konkurzom a reštrukturalizáciou sú účastníci povinní opísať rozhodujúce skutočnosti o veci samej a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do skončenia prvého pojednávania; to neplatí, ak neboli splnené podmienky na vykonanie prvého pojednávania a došlo k jeho odročeniu (§ 101 ods. 2), pretože na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd neprihliada] ako zo strany okresného súdu, tak aj zo strany krajského súdu k popretiu jej zmyslu“.

3. V zmysle záverov ústavného súdu vyslovených v náleze krajský súd pre účely doplnenia dokazovania uznesením sp. zn. 41 CoKR 3/2014 z 24. marca 2014 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 26 Cbi 35/2010-219 z 20. septembra 2011 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne okresný súd napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľky o určenie neúčinnosti právneho úkonu ako nedôvodnú opätovne zamietol. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že okresný súd doplnil dokazovanie zabezpečením spisov „*tunajšieho súdu sp. zn. 65 Cbi 3/2010, 1 R 8/2009, zoznamom majetku a zoznamom záväzkom dlžníka..., postupom podľa ust. § 101 ods. 2 O. s. p. vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti žalobcu*“, ktorý sa na pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu nedostavil a svoju neúčasť na ňom neospravedlnil. Okresný súd uviedol, že „*žalobca bol povinný najneskôr do konca prvého pojednávania uviesť také rozhodujúce skutočnosti, z ktorých by vyplýval záver, že sa jedná o úkon, ktorý podliehal súhlasu správcu, teda že mu je možné odporovať podľa ust. § 130 ods. 4 ZKR. Zo strany žalobcu nebolo postačujúce citovať výrok uznesenia konkurzného súdu pod písm. d) a j), ale bolo jeho povinnosťou v rámci povinnosti tvrdenia uviesť údaje o celkovej hodnote majetku dlžníka a jeho obrate za prechádzajúci kalendárny rok. Bez týchto údajov nie je možné posúdiť, či napadnutý právny úkon bol úkonom podliehajúcim súhlasu správcu a teda či mu je vôbec možné odporovať a ktoré údaje boli preto rozhodujúcimi skutočnosťami vo vzťahu k uplatnenej odporovateľnosti kúpnej zmluvy. Bez tvrdenia (a následného preukázania) týchto skutočností nie je možné bez ďalšieho odporovať právnym úkonom dlžníka urobeným počas reštrukturalizácie, aj keby sa zjavne jednalo napr. o právny úkon bez primeraného protiplnenia alebo inak ukracujúci právny úkon. Túto povinnosť, t. j. povinnosť uviesť rozhodujúce skutočnosti svedčiace o možnosti odporovať právnemu úkonu dlžníka... urobeného počas reštrukturalizácie – najneskôr do konca prvého pojednávania – si žalobca nesplnil ani v konaní po zrušení rozhodnutia súdu odvolacím súdom na základe nálezu ústavného súdu.*“. Inými slovami, okresný súd „*nemôže svojím vyhľadávaním nahradiť povinnosť žalobcu tvrdiť rozhodujúce skutočnosti svedčiace o tom, že odporovaný právny úkon podliehal súhlasu správcu*“.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že „*povinnosť tvrdenia, ako aj dôkazné bremeno uniesol a tvrdenie preukázal*

dôkazom vykonaným súdom... pokiaľ prvostupňový súd rozhodol v rozpore s dôkazmi, s ktorými sa oboznámil, takýto rozsudok je nezákonný“. Sťažovateľka zároveň okresnému súdu vytkla, že *„prejednal a rozhodol vec na jednom pojednávaní, v neprítomnosti žalobcu, kde jeho postavenie v spore bolo kľúčové v dôsledku čoho nemal žalobca možnosť sa vyjadriť k predmetnej dôkaznej situácii, prípadne označiť ďalšie dôkazy, v dôsledku čoho mu bola odňatá možnosť konať pred súdom“.*

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu ako vecne správne podľa v tom čase účinného § 219 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) potvrdil. V relevantnej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia pritom uviedol, že *„sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že... nemohol ani po oboznámení s predmetnými dôkazmi navrhnutými žalobcom za žalobcu vykonať úkon, ktorý výslovne prináleží žalobcovi, t. j. tvrdiť rozhodujúce skutkové okolnosti a zistiť, aká bola hodnota majetku dlžníka v čase vykonávania právneho úkonu a zistiť obrat dlžníka za predchádzajúci kalendárny rok a z týchto skutočností vyvodiť právne závery...“.* Podľa názoru krajského súdu sťažovateľka mohla *„priamo na pojednávaní z pripojených súdnych spisov... svoje tvrdenia súdu odvodit“*, nemožno však viniť okresný súd, že konal a rozhodol v jej neprítomnosti, pretože sťažovateľka sa z neúčasti na pojednávaní konanom 8. októbra 2015 neospravedlnila. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na skutočnosť, že *„po vrátení spisu odvolacím súdom okresný súd vytýčil pojednávanie na deň 23. 4. 2015, z neúčasti ktorého sa právny zástupca žalobcu telefonicky v deň pojednávania o 9.00 ospravedlnil z dôvodu, že sa právnemu zástupcovi pokazilo auto a nestihne prísť na pojednávanie... Následne bolo pojednávanie vytýčené na deň 23. 6. 2015, z neúčasti ktorého sa opätovne ospravedlnil a požiadal o odročenie pojednávania právny zástupca žalobcu.“.*

6. S uvedenými závermi okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a opakujúc identické argumenty, aké uplatnila v konaniach pred týmito súdmi, v sťažnosti namieta, že nimi vydané rozsudky sú *„nezákonné a arbitrárne a majú za následok porušenie základného práva a slobody..., spočívajú na nedostatočne zistenom skutkovom stave veci a... dôkazy boli vykonané v rozpore s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku“.*

II.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd (každý) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že na preskúmanie napadnutého rozsudku okresného súdu bol v prvom rade príslušný krajský súd ako súd druhostupňový, ktorého právomoc predchádzala právomoci ústavného súdu bezprostredne preskúmať rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto veci, preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (podobne IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07, III. ÚS 208/08, III. ÚS 72/09 a iné).

9. V rámci predbežného prerokovania zvyšnej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie v záhlaví označených základných práv a slobôd napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd so zreteľom na ňou uplatnenú argumentáciu dospel k názoru, že nie je opodstatnená.

10. Keďže sťažovateľke sú známe východiská rozhodovania ústavného súdu v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, nebolo potrebné duplicitne ich uvádzať.

11. Na doplnenie však ústavný súd pripomína, že k úlohám právneho štátu patrí aj vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzických osôb a právnických osôb. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd. Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

12. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti taktiež stabilne uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva zásada voľného hodnotenia dôkazov (I. ÚS 67/06). Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (vyjadrenia fyzických osôb a právnických osôb, listiny, výsluchy svedkov, znalecké dokazovanie a iné), resp. ich dostatočnosť pre rozhodnutie všeobecného súdu vo veci samej. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s právomocami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie vyplývajúce najmä z čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“

hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

13. Pod právom na spravodlivý súdny proces vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania preto treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, čo znamená dôkazy navrhovať, byť prítomný na vykonávaní dokazovania (§ 122 ods. 1 OSP) vrátane práva klásť účastníkom otázky (§ 126 ods. 3 OSP) a k navrhovaným a už vykonávaným dôkazom sa vyjadrovať (§ 123 a § 129 ods. OSP; m. m. III. ÚS 60/04). Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97) ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

14. Preskúmaním napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že ako odvolací súd, tak aj súd prvého stupňa postupovali v intenciách nálezu (bod 2). Po oboznámení sa s jeho odôvodnením (bod 5) ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na prvostupňové konanie, a nezistil, že by závery krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku sa ústavný súd taktiež presvedčil, že krajský súd sa odvolacími námietkami sťažovateľky (bod 4) zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska teda niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia krajského súdu, pretože sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

15. Keďže medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je žiadna spojitosť, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (podobne II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08, I. ÚS 296/2010 a iné).

16. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016